

Noble Purpose

& de Politiek in België

Olivier Onghena-'t Hooft

February 2026

Inhoud

1. Samenvatting	p. 4
2. Kernwoorden	4
3. Waarom dit rapport?	5
4. De methodologie	6
5. Bedankingen	10
6. Wat betekent Noble Purpose in de politiek?	11
7. Vaststellingen, Conclusies & Suggesties	13
7.1. De meeste politici deugen	14
7.2. De nobele opdracht van politieke leiders	19
7.3. Noble Purpose en politiek: vriend of vijand?	23
7.4. Noble Purpose binnen het Belgische politieke system	27
7.5. De mediatisering van de politiek	32
7.6. De psyche van de politieke leider	35
8. De Noble Purpose scan	40

1. Samenvatting

Dit rapport onderzoekt wat Noble Purpose (vanaf hier afgekort als NP, behalve in titels) betekent in de hedendaagse politiek in België en waarom het urgenter is dan ooit. Het vertrekt vanuit de vaststelling dat vertrouwen in politiek structureel laag is en dat mediadruk, polarisatie en korte-termijnlogica het politieke handelen toenemend domineren. Daarna wordt uitgelegd wat NP inhoudt: een ingesteldheid om duurzame maatschappelijke waarde te creëren. Het rapport maakt duidelijk dat dit geen ideologische positie is, maar een inspirerend moreel kompas dat richting geeft aan politieke keuzes en acties. Vervolgens wordt het onderscheid gemaakt tussen NP en het algemeen belang: het eerste is de intentie van de leider, het tweede het normatieve resultaat voor de gemeenschap. NP wordt voorgesteld als strategisch anker dat stabiliteit en consistentie biedt in een politiek systeem dat zeer complex is. Het rapport benoemt concreet vijf opdrachten voor politieke leiders. Er wordt ook benadrukt dat moed nodig is om onder mediadruk trouw te blijven aan een NP en aan zichzelf. De kernboodschap is dat democratische legitimiteit niet vanzelfsprekend is, maar dagelijks verdiend moet worden. Het rapport besluit dat politieke leiders pas echt hun opdracht vervullen wanneer hun handelen ook zonder directe electorale beloning nog steeds het juiste zou zijn voor de samenleving en de komende generaties. Het rapport roept politieke leiders op om zichzelf de vraag te stellen in hoeverre datgene waarvoor ze staan en wat ze doen werkelijk de gemeenschap en de komende generaties dient, of eerder hun eigen ambities en overtuigingen.

2. Kernwoorden

Noble Purpose. Politiek. België. Politiek leiderschap. Algemeen belang. Purpose.

Aantal woorden: 11.664

3. Waarom dit rapport?

Als humanist die gelooft in de kracht van maatschappelijke vooruitgang en het collectieve, ben ik begaan met een rechtvaardige, gelukkige en realistisch-positieve samenleving waarbij elkeen zichzelf kan en mag realiseren, met respect voor de anderen, de rechtsstaat en de geldende waarden en normen. Als mensen hebben we nood aan een samenleving die ons hoop geeft en kansen biedt. Een samenleving waarin positivisme, respect voor het collectieve, en gezond initiatief een plaats krijgen. Een samenleving waarin geen plaats is voor gemanipuleerde polarisering, uitbuiting, geweld, corruptie. Een samenleving waar politiek wordt bedreven die resoluut voor de lange termijn gaat, met de focus op een maatschappelijk gedragen ambitie die alle bevolkingsgroepen en alle sociale klassen dient, en daarmee en niet in het minst de komende generaties. Een samenleving met minder politieke korte termijn-tactiek en daaruit voortvloeiende emotioneel-psychologische destructie. Een samenleving waar de oppositie-omwille-van-de-oppositie, negativisme, politiek eigenbelang, en het obstinaat blijven dienen van een politiek systeem dat het beste heeft gehad en niet mee evolueerde met de tijd, zwaar in vraag worden gesteld.

*Als mensen hebben
we nood aan
een samenleving die
ons hoop geeft
en kansen biedt.*

Mijn uitgangspunt is dat er veel meer NP politiek en veel minder korte-termijn politiek media-theater centraal moet gesteld worden om daarmee de samenleving beter (lees: duurzaam constructiever) te dienen. Eigenlijk pleit ik voor volksverheffing i.p.v. volks-verdwazing die komt met informatie-vervlakking. Een fenomeen waar ook de media een essentiële rol in spelen.

Als NP ondernemer en oprichter van GINPI (www.ginpi.org) ben ik in 2010 begonnen met het inspireren van bedrijfsleiders en -eigenaars om de belangen van alle stakeholders te aligneren rond één krachtige en authentieke NP, die maatschappelijk relevant is, waardoor de medewerkers zich geëngageerd voelen, en waardoor de performantie substantieel hoger wordt. Mijn geloof was en is dat de economie, en daarmee een gezonde vorm van respectvol kapitalisme, een “force for societal good” is. Maar niet aan eender welke prijs!

Op het einde van mijn in 2019 gepubliceerde ‘Het Noble Purpose Boek’ (LannooCampus) schrijf ik in het hoofdstuk ‘A world of Noble Purpose’: “Wanneer individu, organisatie en samenleving samen gealigneerd zijn rond een Noble

Purpose, met holistisch en op lange termijn denkende leiders uit de nationale en internationale politiek, uit de publieke sfeer en uit de media om samen de mensheid op te tillen naar een hoger niveau, zal volgens mij de wereld drastisch veranderen in de goede, hoopgevende richting.”

Toen al vroeg ik me af of de motivatie in de Belgische politiek (op federaal, regionaal en lokaal niveau) en in de verschillende politieke partijen nog steeds ligt in zingeving, menselijkheid, vooruitgang, de samenleving, het collectief, het algemeen belang ... of eerder in macht, participatie, functies, mandaten, egocentrisme, ... Het duurde een paar jaar vooraleer mijn ideeën rijpten en ik de tijd had om tot deze “pro bono” (NB: ik streef hier geen enkel commercieel doel na; het onderzoek wordt ook gratis ter beschikking gesteld van iedereen die geïnteresseerd is) research te komen, en hier vandaag mijn conclusies neer te schrijven.

Mijn intenties waren – naast bijzonder veel input krijgen ten dienste van het genuanceerd kunnen formuleren van mijn conclusies – om

- a. Alle impact hebbende individuen die ik zou spreken te laten reflecteren over NP en het belang ervan voor onze samenleving in eerste instantie, en vervolgens voor henzelf.
- b. Een zaadje te planten in de hoofden en harten van al die mensen om met NP “iets” te doen, voor henzelf als leider en mens, voor hun partij of organisatie, voor de samenleving, en zelfs voor hun naasten.
- c. Op een of andere manier een maatschappelijk debat op gang te krijgen waarbij – o.a. via de media en de politieke partijen zelf – aandacht wordt gegeven aan het belang van NP in en voor de samenleving in België. Dat erover wordt gesproken! En zo misschien alsnog iets verandert ten goede van een fijnere samenleving, met meer focus op dat wat er écht toe doet voor een breder(re) groep, en niet enkel voor een bepaald deel van de bevolking.
- d. Mijn bedoeling was niet om het Belgische politieke systeem te veranderen, mocht dat al mogelijk zijn. Desgevallend wel het bestaande systeem en de manier van aan politiek doen in vraag te stellen.

4. De methodologie

In authentieke gesprekken zonder taboes, o.b.v. enkele vragen, wilde ik leren van ruim 100 in België relevante leiders (een 75-tal zijn/waren politieke leiders; een 25-tal zijn/waren niet politieke leiders) hoe zij kijken naar NP in de politiek in België, en wat NP in de politiek in België én voor hen betekent. Die enkele vragen

heb ik gedefinieerd rond drie focus domeinen: de politiek in België, de politieke partijen in België, de politieke leiders in België.

a. De samenleving.

- Is NP nog aanwezig in de politiek in België?
- Laat het bestaande politieke systeem toe dat er vanuit NP aan politiek wordt gedaan?
- Zijn NP en politiek bondgenoten of opponenten?

b. De partijen.

- Hoe belangrijk is NP voor jouw partij?
- In welke andere partij(en) zie je dat NP aanwezig/afwezig is. Verklaar waarom.

c. De leiders

- Hoe belangrijk is NP voor jou? Waarvoor sta jij elke dag op?
- Bij welke (andere) politici zie je dat NP aanwezig/afwezig is? Verklaar waarom.

Mijn verzoek daarbij was om op een authentieke manier en zonder omwegen te antwoorden. Zoveel mogelijk toe te lichten waarom hij of zij dit of dat dacht. En daarbij van vage, te algemene niets zeggende input en pure partijpolitieke dogmatiek weg te blijven.

De meeste gesprekken, gepland om een uur te duren, waren face-to-face. Slechts een aantal gesprekken waren digitaal. De periode van mijn gesprekken loopt van ongeveer mid-2022 (het einde van de COVID-pandemie) tot begin 2026 (getekend door substantiële geopolitieke paradigma shift). Die vrij lange periode was nodig om een moment te vinden in al die complexe agenda's, en die bovendien te laten matchen met mijn eigen beschikbaarheid. Wetende dat ik in de eerste plaats mijn bedrijfsactiviteiten en maatschappelijk relevante projecten leid, en deze studie als annex kwam uit mijn passie voor de vooruitgang van de samenleving, en uit mijn hoop op een door NP geleide politiek van de toekomst.

Ik heb ontmoetingen gehad met alle partij voorzit/s/ters, het ganse spectrum van extreem-links tot extreem rechts overspannende. Ik sprak met een representatieve groep van politieke leiders uit elke partij. Evenals met een groep van niet-politieke leiders – sommigen zijn voormalige politici – die omwille van hun rol dagdagelijks in contact staan met de politieke leiders.

Al die ontmoetingen heb ik gebruikt als input voor mijn reflecties, voor het nuan-

ceren van mijn gedachten, en het schrijven van een aantal conclusies. De meeste ontmoetingen waren bijzonder inspirerend. Sommige ontmoetingen werden heel persoonlijk. Hebben me geraakt. Andere ontmoetingen onthulden bijzondere dingen. Hebben me verwonderd. Ik had ontmoetingen met politici die volop in hun kracht stonden. Met andere politici die er bijna onderdoor gingen. Met politici die een visie hadden. Met politici die vooral dogmatisch keken. Met veel politici die op het eind van het gesprek deelden dat ze er zo'n deugd of zo'n nood aan hadden om es een betekenisvol gesprek te hebben waar ze bovendien zichzelf mochten zijn. Voor velen voelde het als een verademing van iets betekenisvols in hun dagdagelijkse ratrace. En waarom verwondert dat laatste me niet!?

De bedoeling is nooit geweest om saillante quotes of provocerende citaten te kunnen gebruiken. Geloof me, ik heb interessant en spannend materiaal genoeg voor een dik boek en zou mijn sociale media wekenlang kunnen vullen met clickbaites! Dat zal er nooit komen en dat zal ik nooit doen! Omdat de afspraak met elkeen was dat ik niets uit het gesprek zou quoten. Zo konden we zeer open en persoonlijke gesprekken hebben, waarin geen blad voor de mond werd genomen. Waarin wensen, gevoelens en frustraties konden worden geuit over het reilen en zielen in de Belgische politiek, over de eigen partij(voorzit/s/ter) en over collegae. En ook ambities en toekomstplannen, voor de samenleving, voor de partij als voor zichzelf. De bedoeling was wel om mijn eigen gedachten uit te dagen dankzij die gesprekken, en reflectie-materiaal te krijgen om via nuance en bewustwording tot mijn eigen conclusies te komen.

Bepaalde partijen en politieke leiders met – voor mijn bevinden – “extreme” ideologieën, standpunten en agenda's staan ver af van hoe ik als niet politieke humanistische-liberaal-die-progressief-denkt-en-ecologisch-ageert in het Leven sta. Desondanks heb ik ook met hen gesproken en goed geluisterd, om aldus een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de politieke realiteit in ons land en mijn mogelijks bevooroordeelde blik te minimaliseren. Het was soms uitdagend en niet makkelijk. Maar altijd interessant en boeiend. Ik wil dit rapport daarom ook niet zien als een soort norm, die een bepaalde “normaliteit” oplegt, en die objectief wil zijn. NB: hoe objectief kunnen we écht zijn? Mogelijks heb ik bepaalde informatie, door mijn eventueel onbewust gebiased zijn, niet correct geïnterpreteerd of gekleurd verwerkt. Maar ... dit rapport omvat mijn conclusies en mijn suggesties, en engageert geenszins de personen die ik heb gesproken. Wat ik deel, is wat ik belangrijk vind. Het zijn mijn inzichten die ik aanbied als stof tot reflectie. Het is aan elkeen om, na het lezen van dit rapport, al dan niet aan de slag te gaan op een manier die hij/zij passend vindt met de opgedane inzichten. Ik hoop alleszins dat ik voldoende materie aanbied om het maatschappelijk debat over NP in België – en daarmee over een zingevende politiek – aan te zwengelen en te gaan laten leven. In dit rapport vind je nergens of ik een partij of een politicus nu wel of niet NP

Sammy Mahdi (CD&V)

Frédéric De Gucht (Anders)

Conner Rousseau (Vooruit)

Nadja Naji (Groen)

Maxime Prévot (Les Engagés)

David Leisterh (MR)

gedreven vind. Dat laat ik aan de lezer over. Niet alleen omdat zo'n mening subjectief is, maar omdat dat niet de insteek van deze studie was. Ik heb immers geen onderzoek gedaan naar het NP-niveau van deze of gene partij, en deze of gene politieke leidst/er.

5. Bedankingen

Vooraleer ik een omschrijving geef van wat ik zie als NP in de politiek, wil ik elk van de volgende personen van harte danken voor hun tijd en (de kwaliteit van) het gesprek:

Gerolf Annemans (VB), Rob Beenders (Vooruit), Wouter Beke (CD&V), Alexia Bertrand (Anders), Thierry Bodson (FGTB), Georges-Louis Bouchez (MR), Adelheid Byttebier (Groen), Kristof Calvo (Groen), Samuel Cogolati (Ecolo), Jean-Luc Crucke (Les Engagés), Benjamin Dalle (CD&V), Philippe De Backer (ex Open VLD), Sabine de Béthune (Grondwettelijk Hof, ex CD&V), Christophe De Beukelaer (Les Engagés), Piet De Bruyn (Centrum Preventie Zelfdoding / ex N-VA), Monica De Coninck (Vooruit), Frédéric De Gucht (Anders), Erik De Keuleneer (University Foundation), Nicole de Moor (CD&V), Romain De Reusme (PS), Bart De Smet (VBO), Petra De Sutter (Groen), Ivan De Vadder (VRT), Wouter De Vriendt (ex Groen), Ank De Wilde (Itinera), Eva Debleecker (Anders), Béatrice Delvaux (Le Soir), Thomas Dermine (PS), Kris Deschouwer (Prof. Em. VUB), Carl Devos (Ugent), Bart Dhondt (Groen), Elio Di Rupo (PS), Matthias Diependaele (N-VA), Pedro Facon (RIZIV), Theo Francken (N-VA), Sven Gatz (Anders), Paul Gérard (L'Echo), Jean-Louis Hanff (Les Engagés), Raoul Hedebouw (PvdA), Kris Hoflack (Standaard Uitgeverij), Nicolas Janssen (MR), Gladys Kazadi (Les Engagés), David Leisterh (MR), Christian Leysen (ex Open VLD), Sammy Mahdi (CD&V), Joëlle Milquet (Les Engagés), Nadja Naji (Groen), Barbara Pas (VB), Benoit Piedboeuf (MR), Maxime Prévot (Les Engagés), Bernard Quintin (MR), Conner Rousseau (Vooruit), Gwendolyn Rutten (Open VLD), Pascal Smet (Vooruit), Miranda Ulens (ABVV), Brieuc Van Damme (KBS), Francis Van de Woestyne (LaLibreBelgique), Tom Van Grieken (VB), Johan Van Overtveldt (N-VA), Philippe Van Parijs (UCL & Harvard), Valérie Van Peel (N-VA), Vincent Van Peteghem (CD&V), Paul Van Tichelt (Anders), Orry Vande Wauwer (Pax Christi Vlaanderen, ex CD&V), Annelies Verlinden (CD&V), Michel Vermaerke (Alio Consilio, ex Febelfin), Yvan Verougstraete (Les Engagés), Mieke Vogels (Groen), Hendrik Vos (UGent), David Weytsman (MR), Pierre Wunsch (NBB).

Elk van die gesprekken vond ik op een bepaalde manier bijzonder. Ik herinner me al de respectieve momenten, locaties, sferen, ontvangsten, zelfs de blikken en in sommige gevallen de omarmingen op het eind. En ik herinner me zeker hoe vaak het gesprek in het begin wat afstandelijk was en naar het einde toe warm en

hartelijk werd.

De lijst is alfabetisch en niet op datum van het gesprek. Sommige personen die ik sprak, zijn niet vermeld omdat ze dat verkozen. Naast elke persoon staat tot welke partij of organisatie die behoorde op het moment van het gesprek.

6. Wat betekent Noble Purpose in de politiek?

Het concept van NP, zoals ik dat heb uitgewerkt in ‘Het Noble Purpose Boek’ (LannooCampus), vertrekt vanuit één principe: het primaire doel is waarde creëren voor anderen. Het is niet macht, status of eigenbelang. In een politieke context betekent dat: een politicus of partij definieert zichzelf niet primair als machtsverwerver, maar als maatschappelijke waarde-architect. Concreet bedoel ik: i) macht is middel, geen doel; ii) populariteit is bijproduct, geen strategie; iii) beleid wordt beoordeeld op impact, niet op mediaperceptie; iv) communicatie dient helderheid, niet manipulatie. NP in politiek betekent dus de bewuste keuze om het hogere maatschappelijke doel boven partijbelang, kortetermijnwinst of electorale tactiek te plaatsen.

*NP in politiek betekent
dus de bewuste keuze
om het hogere maatschappelijke
doel boven partijbelang,
kortetermijnwinst of electorale
tactiek te plaatsen.*

Is NP dan gewoon ideologie? Absoluut niet! Ideologie is een samenhangend geheel van ideeën over hoe een samenleving moet worden ingericht. NP is het moreel gearticuleerde hogere doel dat richting geeft aan handelen. Met volgende voorbeelden wordt het duidelijker. Een

liberale ideologie kan vertrekken vanuit individuele vrijheid. Het NP zou kunnen zijn: “Mensen maximale autonomie geven om hun talent te ontplooien.” Een sociaaldemocratische ideologie kan vertrekken vanuit gelijkheid. Het NP zou kunnen zijn: “Niemand structureel achterlaten in een complexe samenleving.” Het verschil is subtiel maar belangrijk. NP in de politiek betekent dus niet zachte idealen of wollige taal. Het gaat over een helder, gedragen “noble” (versta: de eigen belangen overstijgend en naar de brede samenleving gericht; het heeft niets te maken met adel of aristocratie) doel dat mensen ervaarbare betekenis geeft: waarom we samen een land (of regio) vormen, waar we naartoe willen, en hoe iedereen daarin een plaats vindt. Een politieke klasse die zich daarop richt, levert stabiliteit, vertrouwen en vooruitgang. Een samenleving waarin zingeving, wat ik dus NP noem, aanwezig is, toont meer onderlinge solidariteit, meer innovatie en meer bereidheid om moeilijke keuzes te steunen.

Elke politieke partij heeft op de een of andere manier een ideale samenleving voor ogen. Maar niet elk van die ideologieën is te beschouwen als door NP geïnspireerd! Anders gezegd, elke partij heeft zijn purpose maar die is daarom niet “noble”. Zelfs al denken bepaalde partijen dat hun visie door NP is gedreven. Dat is zeker zo wanneer partijen bepaalde groepen uitsluiten, extreme lijnen aanhouden, polariseren, het conflictmodel gebruiken, macht gaan concentreren bij een persoon of een kleine elite, ...

Een échte NP-gedreven aanpak biedt drie concrete voordelen. Ten eerste bevordert het de samenhang: gedeelde projecten en duidelijke lange-termijn doelen versterken het gevoel dat we als samenleving vooruitgaan, ongeacht

*Een échte NP-gedreven
aanpak biedt
drie concrete voordelen.*

verschillen. Ten tweede creëert het vertrouwen omdat leiderschap zich laat gidsen door waarden en verantwoordelijkheid, niet enkel door de waan van de dag of het eigen belang. Ten derde maakt NP beleid effectiever: wie vanuit een duidelijke lange termijn richting werkt, neemt consistentere beslissingen, communiceert transparanter en bouwt breder draagvlak op. En durft moeilijke keuzes maken.

Ik leg vaak uit aan de hand van volgend storend voorbeeld wat het verschil is tussen een politieke purpose en een politieke NP: Hitler had als purpose – als zijn doel – het installeren van het Derde Rijk. Het is evident dat er niets “noble” was aan die purpose, als we rekening houden met hoe hij dat rijk wou realiseren door het uitroeien van Joden, zigeuners, communisten, homoseksuelen, e.a. Hij had dus een politiek objectief, een missie, een purpose, maar helemaal geen NP.

Hoe verhoudt NP zich tot het algemeen belang? Vaak worden de twee concepten door elkaar gehaald. Het algemeen belang is een klassiek politiek concept dat teruggaat tot o.a. Aristoteles en later onder meer Jean-Jacques Rousseau. Het betekent: wat goed is voor de gemeenschap als geheel. Maar hier ontstaat een begripsspanning. NP is intentioneel. Het vertrekt vanuit een bewuste morele – maar geen moraliserende ! – missie, dat al gemelde hogere of “noble” doel. Algemeen belang is normatief, wat NP niet is. Het gaat over wat objectief of collectief wenselijk is. Ze overlappen, maar zijn niet identiek. Een politicus kan geloven dat zijn NP het algemeen belang dient, maar anderen kunnen dat betwisten. Dat gebeurt zeer zeker als het ethisch bediscussieerbaar is. Zie o.a. het aangehaalde voorbeeld van Hitler.

NP en algemeen belang versterken elkaar wanneer: 1) De NP expliciet wordt

getoetst aan maatschappelijke effecten, 2) Er ruimte is voor pluralisme en debat, 3) Macht ondergeschikt blijft aan de missie. In dat geval wordt NP de motor van algemeen belang.

Er zijn evenwel drie risico's waar NP en algemeen belang botsen.

a. Moralisering van politiek: wanneer een politicus zijn NP als moreel superieur presenteert, leidt dat vaak tot uitsluiting van andersdenkenden. Bovendien is de diepgang die in een NP zit, nooit op superioriteit gericht, noch in intentie, noch in “vibratie”, noch in uitvoering.

*NP en
algemeen belang
versterken elkaar*

b. Ideologische blindheid: als de missie zo sterk wordt dat alternatieve perspectieven worden genegeerd, spreken we niet meer van NP maar van dogma. We zien vaak dogmatisch denken bij partijen die zich extreem-links of -rechts op het spectrum bevinden.

c. Populistische claim op “het echte volk”: sommige bewegingen claimen exclusief het algemeen belang te vertegenwoordigen. Dan wordt NP een legitimatie-instrument maar is dan ontdaan van de intrinsieke “nobe” intentie die een NP altijd draagt.

In België, met zijn meervoudige identiteiten en federale structuur, is “het algemeen belang” geen eenduidig begrip. Wat het algemeen belang is voor Vlaanderen, kan anders worden ervaren in Wallonië of Brussel. En dan hebben we het nog niet gehad over de vele culturele verschillen en hoe die allerlei, soms tegenstrijdige, verwachtingen hebben! Daarom is NP in de politiek in België bijzonder uitdagend. Ik kom daar verder op terug in het hoofdstuk 7.4.

7. Vaststellingen, Conclusies & Suggesties

Dankzij de gesprekken, en o.b.v. de gestructureerde vragen, kreeg ik inzicht in hoe er bij de Belgische politieke top wordt nagedacht over NP in relatie met politiek. En hoe ze daarmee bezig zijn, of niet. Die inzichten en vaststellingen hebben me toegelaten om mijn eigen ideeën te verfijnen en neer te schrijven in dit rapport. Niet door een verslag te maken van wat er op elke vraag werd geantwoord, maar door een aantal – volgens mij relevante – topics te definiëren en die vanuit een brede blik te benaderen. Doorheen mijn conclusies, die voor alle duidelijkheid enkel mezelf engageren, vind je enerzijds mijn analytische benadering van de

topic, evenals een aantal suggesties, die pragmatisch, voluntaristisch of filosofisch kunnen zijn.

In 7.1. heb ik het over de goeie intenties van de meeste politici en hoe de meesten iets positiefs willen doen voor de samenleving.

Dat sluit aan bij wat ik beschouw als de opdracht van politieke leiders, wat ik uitleg in 7.2.

In 7.3. geef ik antwoord op de vraag of politiek en NP eigenlijk wel samengaan of juist tegengesteld zijn aan elkaar.

Vervolgens analyseer ik in hoofdstuk 7.4. de plaats van NP in het politieke systeem in België.

In hoofdstuk 7.5. bespreek ik de mediatisering van de politiek en de nauwe band tussen politiek en media.

In hoofdstuk 7.6. bespreek ik de psyche van de politieke leider en hoe politiek bedrijven een kunst is die een grote zelfbeheersing vereist.

Ten slotte deel ik in hoofdstuk 8. de NP-politieke scan, een praktisch instrument dat inzicht geeft in hoe een partij of een politieke leider al dan niet door NP wordt geleid.

7.1. De meeste politici deugen

Ik geloof sterk in de basis-goedheid van de Mens. Dat is niet anders voor de politieke mens. Want politici zijn in de eerste plaats mensen! Dat wordt vaak vergeten. Kijk maar om je heen hoe er gereageerd wordt als een politicus een café of een theaterzaal binnen komt. Er heerst de mythe om hen allerlei buitenmenselijke eigenschappen toe te dichten, en van hen te verwachten dat ze bovenmenselijke dingen gaan realiseren. Dat is natuurlijk onzin! De meerderheid wil gewoon zijn of haar aller best doen met de middelen die hij of zij ter beschikking heeft. En liefst op een gewone manier.

Het viel me op dat talrijke politici me op het eind dankten voor het gesprek omdat het “hen zo’n deugd had gedaan”. Dat raakte me en ik vond dat toch apart. Ik ben niet opgeleid als journalist en heb gewoon op mijn manier een gesprek geïnitieerd met individuele Mensen (inderdaad, met een grote M). Mijn conclusie: de topic van NP, die per definitie altijd over iets essentieels en ver-rijkends gaat, brengt mensen op een subtiele manier tot een diepere verbinding met zichzelf. En dat gebeurt veel te weinig. Zeker bij mensen die door de band zo weinig tijd hebben om stil te staan, om te zijn, omdat ze voortdurend gestuwd worden om te doen. Of althans denken dat dat is wat ze moeten ... doen. Ze waren tevreden om zo’n – blijkbaar te weinig voorkomend – moment van diepgang te vinden, om authenticiteit te kunnen tonen, om niet be-, ge- of veroordeeld te worden o.b.v. wat ze zegden. Gewoon van even gewoon zichzelf te kunnen zijn ... Zijn en niet doen! Toch apart

dat dat blijkbaar zo moeilijk is in hun dagdagelijkse realiteit! Ik kom op die topic nog terug in hoofdstuk 7.6., wanneer ik het heb over de psyché van de politieke leider.

Bijna elke persoon die ik sprak is ervan overtuigd dat de meeste – en inderdaad, niet alle ! – politici in de politiek stappen met de idee om iets bij te dragen aan de samenleving. Wie zich engageert om in een politieke partij actief te worden, doet dat meestal vanuit een (maatschappelijke) overtuiging. Je doet dat meestal niet om dankzij dat engagement machtig, belangrijk, rijk te worden. Of om een vaste job te hebben die je gedurende jaren zekerheid biedt.

Ik heb wel geobserveerd dat er een groot verschil is tussen zij die in de politiek stappen om “iets” te doen voor de samenleving, wat de meerderheid van de politici is, en zij die aan politiek doen vanuit een écht doordachte en doorleefde NP, wat dus

De meeste politici stappen in de politiek met de idee om iets bij te dragen aan de samenleving.

duidelijk een minderheid van politici is. Veel politici hebben eigenlijk, tot we ons gesprek hadden, niet diepgaand nagedacht en ingevoeld waarom ze écht elke dag willen opstaan. En dan bedoel ik uiteraard vanuit een NP gedachte. Zij die dan al een NP denken te hebben, vertelden me dat het vrij lastig is en veel bewustzijn vraagt, om die NP vol tot uiting te brengen, te kunnen ontplooiën, ernaar te leven, omdat ze voortdurend uitgedaagd en opgejaagd worden door het systeem waarin ze zitten en waar andere wetmatigheden gelden. De druk van “het complexe systeem”, de partij, de partijvoorzit/s/ter, de samenleving, de media, de verkiezingsresultaten, ... is enorm groot en vergt veel eigen kracht om er op een authentieke – en vooral NP gedragen – manier te staan. En vooral te blijven staan. Ik kom daarop nog terug in hoofdstuk 7.4., wanneer ik het over het systeem heb.

Ik stelde ook vast dat het algemeen belang – wat dan nog net iets anders is dan NP; een verschil dat ik later zal nuanceren en uitleggen – waarvoor vele politici werken, gelinkt is aan de ideologische backbone van de partij. Daardoor ontstaat een verenging en verlaten we de filosofie van échte NP. Verenging dus vanuit de eigen ideologie. Sommige politici, vond ik, hebben geen sterk ontwikkeld eigen ideologisch kader, laat staan een eigen NP, maar zijn vooral thematisch-programmatorisch sterk (bv voor of tegen dit of dat thema, en dan gaan ze daar volop voor). Ze volgen “gewoon” een partijideologie zonder veel meer. Dat wordt dan vaak rudimentair topic-hollen: van het ene ding naar het andere hollen zolang het maar de topic die ze belangrijk vinden, of die de partij hen verplicht

Jean-Luc Crucke (Les Engagés)

Elio Di Rupo (PS)

Paul Van Tichelt (Anders)

Matthias Diependaele (NV-A)

Georges-Louis Bouche (MR)

Petra De Sutter (Groen)

te verdedigen of neer te zetten, dient. In mijn ervaring is het hebben van een NP juist een degelijke en inspirerende manier om na te denken wat essentieel is, hoe we dat kaderen en hoe we van daaruit ageren en inspireren. Dat geeft diepgang. En mentale rust. Ideologie kan geplaatst worden binnen het meer holistische kader van NP. Dat is ook waar politici inspirerend gaan worden. Veel meer dan een ideologische topic te verdedigen waar ze in sommige gevallen niet eens écht achter staan!

*Wat maakt
een politieke leider
dan inspirerend
en écht ten dienste van
de samenleving en de
toekomstige generaties?*

Wat maakt een politieke leider dan inspirerend en écht ten dienste van de samenleving en de toekomstige generaties? Menselijke inspiratie, inspirerend en authentiek leiderschap, en de positieve impact die dat als gevolg heeft, naast NP, zijn kernthema's die binnen mijn adviesbureau GINPI dagdagelijkse topics zijn, en waarin we decennialange ervaring hebben opgebouwd. Ik kan daar dus wel wat over zeggen!

Een degelijke toekomstgerichte politicus die duurzame positieve (of constructieve) impact heeft, onderscheidt zich door een combinatie van waarden, vaardigheden en gedragingen die samen een coherent, maatschappelijk relevant leiderschapsprofiel vormen. Dat “ideale” profiel ziet eruit als volgt:

a. Sterk moreel kompas en dienend leiderschap

- Integriteit boven carrière-logica: keuzes maken op basis van lange-termijn impact, niet korte termijn polls of pure partijbelangen.
- NP : een duidelijk geloof in verbetering van het collectieve welzijn en intergenerationele rechtvaardigheid, niet alleen materialistische groei.
- Empathie en zorg voor kwetsbaren: het zichtbare vermogen om met oprechte aandacht uiteenlopende levenssferen te begrijpen.

b. Systeembewustzijn én toekomstgericht denken

- Complexiteitsbewustzijn: begrijpen dat sociale, ecologische en economische systemen verbonden zijn.
- Visie op de lange termijn: beleid ontwerpen dat 10–30 jaar vooruitdenkt, met aandacht voor klimaat, demografie, digitalisering en arbeidsmarkt transitie.

- Openheid en evidence-based beleid: beslissingen gefundeerd op data, en niet op speculaties of onjuistheden, maar ook gevoelig voor kwalitatieve menselijke waardigheid.

c. Inclusieve communicatieve vaardigheden

- Transparante communicatie: heldere uitleg over keuzes, inclusief dilemma's en risico's. Geen manipulatieve aanpak van informatie. Durven zeggen dat bepaalde dingen (nog) niet kunnen of mogen gedeeld worden.
- Participatieve stijl: burgers niet als passieve kiezers (NB: herinner het woord "kiesvee"), maar als medeontwerpers van beleid zien.
- Luisteren en bruggen bouwen tussen culturele, sociale, taal-, generatielijnen.

d. Innovatie- en transformatiesterkte

- Adaptief vermogen: snel leren en bijsturen waar nodig. Durven zeggen het op dit moment nog niet te weten of te kennen.
- Probleemoplossend vermogen over sectoren heen (bijv. onderwijs-ecologie-economie), en niet redeneren vanuit silo's of beperkte expertise.
- Bundelen van coalities in plaats van enkel zoeken naar politieke meerderheid.

e. Ethische moed en verantwoordelijkheid

- Durven kiezen voor sociale rechtvaardigheid, ook als dat kostbaar is in politieke termen.
- Verantwoording nemen voor beleidseffecten, niet verstoppen achter bureaucratie of retoriek.
- Rolmodelfunctie in publieke cultuur: gedrag dat zelf de waarden weerspiegelt die men bepleit. Walking the talk dus.

Hoe verschillen deze "ideale" profielen van veel hedendaagse Belgische politieke leiders? Anders gezegd, welk structurele dynamieken maken dat veel politieke leiders er helaas niet (meer) toe komen om aan ideale profiel te voldoen?

a. Kort-cyclische politiek

Politieke agenda's zijn vandaag vaak gericht op seizoen winsten in opiniepeilingen en volgende verkiezingen, eerder dan op lange-termijntransities of grote maatschappelijke "visionaire" transformaties. Dit ondermijnt systemische visie en NP, omdat politieke tijdshorizon beperkt wordt.

b. Partijlogica boven publieke deliberatie

Veel besluiten worden intern gesloten en strategisch genomen, heel vaak door de partijvoorzit/s/ter en zijn/haar entourage alleen, wat leidt tot minder echte dialoog met burgers en middenveld, minder integratie van diverse perspectieven, meer focus op conflictmanagement dan op gezamenlijke oplossingsbouw.

c. Communicatiecrisis

Politieke communicatie is vaak reactief en polarisatie-gestuurd, gericht op winnen eerder dan begrip kweken, bovendien verstrooid door mediaplatformfragmentatie.

d. Gebrek aan coherente narratieven

Er ontbreekt vaak een breed gedragen toekomstverhaal voor België en haar regio's waarin economie, ecologie, welzijn en sociale cohesie samenkomen. Zonder dit narratief is NP moeilijk te operationaliseren.

Niemand verwacht dat een politicus perfect is, omdat menselijke perfectie niet bestaat en niet eens wenselijk is. Wat wel mag verwacht worden, is dat elke politicus, juist omwille van de verantwoordelijke rol, met grote impact in de maatschappij en voor de mensen, zich de vraag stelt waarom ze aan politiek doen en hoe ze die kunst – ik zie aan politiek doen inderdaad veeleer als een kunst dan een transactionele job – op de meest integere en authentieke manier kunnen vormgeven. De kernvraag voor elke politicus wordt dan: “Dient mijn missie en waar ik voor sta werkelijk de gemeenschap, of vooral mijn overtuiging?” Dat bespreek ik in het volgende hoofdstuk.

7.2. De nobele opdracht van politieke leiders

Dit gaat over de vraag: waarom aan politiek doen? Is het om stemmen te halen en herkozen te worden (wat volgens bepaalde personen en theorieën de eerste opdracht is in een georganiseerde democratie)? Is het om een substantiële bijdrage te leveren aan het welzijn en de vooruitgang van de komende generaties? Is het misschien het speelveld waarin de politicus actief is (land, regio, provincie, stad,

*Je kan geen leider
van het volk zijn, als je die zeer belangrijke
verantwoordelijkheid niet ter harte neemt,
en invult op een authentieke manier.*

gemeente) zo waardevol en integer mogelijk bespelen? Of is het iets wat daar ergens tussen zit? Een eerste minister zal een groter speelveld hebben dan een burgemeester van een stad in Vlaanderen of Wallonië. Een minister-president van een van de regio's heeft een grotere scope dan een provinciegouverneur. Alle niveaus, van lokaal tot supranationaal (EU, NATO, VN), vragen politici die meer zijn dan de invullers van een rol. Ze vragen hoop-brengers, visie-gevers, voorbeeld-dragers en moed-toners. Een politicus moet hoop brengen aan de mensen in zijn of haar scope. Want hoop is wat de bevolking nodig heeft om elke dag vooruit te gaan. Het volk heeft ook recht op een duidelijke visie waar naartoe wordt gegaan. Mensen willen weten wat politici in petto hebben met hun toekomst en die van hun kinderen en kleinkinderen. Politici moeten het voorbeeld geven. Dat voorbeeld kan enkel gegeven worden als je integer bent, en weet waarvoor je staat, en dat ook duidelijk maakt. En omdat politiek bedrijven een kunst is, die plaatsgrijpt in een complexe context, waarin vaak moeilijke beslissingen moeten worden genomen of uitdagende ambities moeten worden gerealiseerd, hebben we mannen en vrouwen nodig die ervoor gaan. In alle oprechtheid en met volle goesting. Je kan geen leider van het volk zijn, als je die zeer belangrijke verantwoordelijkheid niet ter harte neemt, en invult op een authentieke manier.

Voor mij is het duidelijk! Net zoals ik dat aan ondernemers en bedrijfsleiders zeg: jullie verantwoordelijkheid is om via jullie rol ervoor te zorgen dat de onderneming voor iets maatschappelijk relevants staat, wat de aandeelhoudersbelangen overstijgt, en wat gerealiseerd wordt door het aligneren van alle stakeholders. Daardoor worden werknemers geëngageerd, groeit de performantie en daarmee de financiële performantie. Voor politici geldt hetzelfde principe, evenwel in een andere context en een ander speelveld. Hun verantwoordelijkheid is niet focussen op verkiezingen winnen maar op de samenleving beter maken, de komende generaties een betere toekomst bieden, de samenleving beter achterlaten dan hoe ze die aantreffen. Het is ook het aligneren van de betrokken stakeholders. Politieke leiders, zoals eender welke andere leider, moeten een onberispelijke voorbeeldfunctie vervullen, boven de middelmatigheid uitstijgen en ze zeker niet zelf in de hand werken. Politici moeten zoals gezegd hoop geven. Echte en geen valse hoop! Politici moeten de samenleving meetbaar en niet vanuit slogans beter

Hun verantwoordelijkheid is niet focussen op verkiezingen winnen maar op de samenleving beter maken, de komende generaties een betere toekomst bieden, de samenleving beter achterlaten dan hoe ze die aantreffen.

maken. Beter betekent ten dienste van de ganse samenleving, waarbij de juiste evenwichten worden gevonden tussen de verschillende fundamentele prioriteiten, waarbij elke sociale laag en elke stakeholder wat krijgt en moet afstaan, wat water in de wijn moet doen. Altijd ten dienste van een coherente betere samenleving in de meest brede betekenis van het woord.

Als we vertrekken van mijn supra gegeven omschrijving van NP dan moet de nobele opdracht van onze politieke leiders vandaag drie criteria vervullen: 1) relevant zijn voor deze historische fase waarin we leven, 2) boven partijbelang uitstijgen, 3) concreet vertaalbaar zijn in beleid en gedrag. Meer concreet uitgewerkt, betekent dit :

a. De institutionele betrouwbaarheid herstellen

Uit een IPSOS-peiling van 2023 (en gelijkaardige resultaten zien we bij peilingen van de G-1000 en Statbel) ligt in België het wantrouwen in politieke partijen én politici structureel rond een dramatisch lage 65% à 70% van de bevolking. Dat betekent dat politieke legitimiteit niet vanzelfsprekend is.

De eerste opdracht van politici is dus de juiste prioriteiten stellen en de democratische instituties zó versterken dat burgers opnieuw voorspelbaarheid, eerlijkheid en competentie ervaren. Concreet betekent dit transparante besluitvorming, minder institutionele complexiteit, heldere verantwoordelijkheidslijnen, consequent communiceren over wat wél en niet kan. Niet als communicatieoefening, maar als structurele hervorming.

b. Lange termijn boven electorale reflex plaatsen

De grote dossiers (in alfabetische en niet prioritaire volgorde) zijn systemisch en zeker niet van een “even fixen” grootteorde: begrotingsduurzaamheid, digitalisering en AI, globalisering, klimaattransitie, (arbeids)migratie, vergrijzing en pensioenen.

De nobele opdracht is beslissingen durven nemen die over 10–20 jaar juist blijken, ook als ze vandaag electorale risico's dragen. Dit kan concreet vertaald worden naar meer intergenerationele toetsing van beleid, minder crisis gedreven wetgeving, structurele compromissen boven symbolische overwinningen.

c. Polarisatie verminderen zonder conflict te ontkennen

Conflict hoort bij democratie. Goeie constructieve debatten zijn wenselijk en zelfs heilzaam. In België is dit cruciaal gezien de communautaire breuklijnen. Een samenleving zonder verschil in opinie en aanpak is een dictatuur. En daar wil niemand in leven! Polarisatie daarentegen verlamt de democratie. Het trekt complexe problemen op flessen. Het slaat een kloof tussen delen van de bevolking. De nobele opdracht hier is verschillen zichtbaar maken zonder tegenstanders te ontmenselijken, door het confronterende taalgebruik te matigen, niet permanent

campagne te voeren, de oppositie niet te framen als de vijand.

d. Complexiteit eerlijk uitleggen

Veel wantrouwen ontstaat wanneer burgers het gevoel hebben dat politiek simplificeert of ontwijkt. De nobele opdracht is complexiteit niet verbergen, maar vertalen, door minder slogans, meer duiding, onzekerheden expliciet benoemen, fouten durven toegeven zonder defensiviteit. Dat vergt moed, maar vergroot op lange termijn geloofwaardigheid.

e. Macht gebruiken als middel, niet als identiteit

Politiek wordt problematisch wanneer macht zelf het doel wordt. De nobele opdracht hier is macht beschouwen als een tijdelijk mandaat voor maatschappelijke waard creatie. Concreet kan dit door beperking van cumul, interne tegenspraak toelaten, geen beleid uitsluitend om partijstructuren te beschermen.

f. De mediacyclus overstijgen

In een aandacht economie is verleiding groot om beleid te laten bepalen door nieuwslogica. De nobele opdracht is NP boven mediaprestatie plaatsen. Hoe? Door niet op elke provocatie te reageren, strategische stilte kunnen verdragen, en inhoudelijke consistentie boven dagelijkse zichtbaarheid houden.

De nobele opdracht van politieke leiders vandaag in 't kort? Democratische stabiliteit, intergenerationele rechtvaardigheid en maatschappelijke samenhang actief beschermen in een tijd van versnelling, fragmentatie en wantrouwen. Wat betekent dit specifiek voor België met haar complexe federale structuur en gescheiden media-ruimtes? Bruggen bouwen tussen de regio's zonder de verschillen te ontkennen, noch de zwakheden onder de mat te vegen. Institutionele eenvoud nastreven zonder identiteitspolitiek te ontkennen. België heeft nood aan leiders die stabiliteit combineren met hervormingsbereidheid.

Samengevat: een politieke leider die haar/zijn NP ernstig neemt, reageert niet impulsief onder mediadruk, legt moeilijke beslissingen uit, ook als ze onpopulair zijn, draagt verantwoordelijkheid zonder schuldverschuiving, investeert in lange termijnbeleid boven korte termijn populariteit, toont consistentie tussen woorden en stemgedrag.

Daarom deze hamvraag als eenvoudige toets voor NP in de politiek: "Als mijn naam morgen niet meer op de kieslijst staat, is dit beleid dan nog steeds het juiste voor het land, de regio, de provincie, de stad?"

7.3. Noble Purpose en politiek: vriend of vijand?

Nu we weten dat de meeste politici het goed voor hebben en iets willen bijdragen aan de samenleving, stelt zich de vraag of NP en politiek een krachtig paar vormen, of als water en vuur voor elkaar zijn. De kernvraag is niet of NP wenselijk is, maar of ze electoraal levensvatbaar is in een reëel Belgisch politiek ecosysteem. Het eerlijke antwoord is: ja, maar niet zomaar vanzelfsprekend, en zeker niet volgens de klassieke spelregels.

a. De fundamentele misvatting: NP versus electoraal succes

Een hardnekkige aanname in politieke strategie luidt: “Wie moreel complex, lange termijn- en systeemgericht communiceert, verliest verkiezingen.” Die aanname klopt gedeeltelijk, maar alleen binnen een specifiek type campagne- en media denken. Ze faalt zodra je verkiezingen niet ziet als een eenmalige overtuigingswedstrijd, maar als het sluitstuk van een langdurige vertrouwensrelatie. NP verliest verkiezingen niet. Slecht vertaald NP doet dat.

*NP verliest verkiezingen niet.
Slecht vertaald NP doet dat.*

b. Wat kiezers écht belonen

Uit gedragswetenschappelijk en politiek-psychologisch onderzoek (en Belgische praktijk) weten we dat kiezers zelden stemmen op basis van beleidsdetails. Ze stemmen op basis van drie dieperliggende factoren:

1. Herkenning: “Deze politicus begrijpt mijn leven, mijn onzekerheden, mijn toekomst.”
2. Betrouwbaarheid: “Deze politicus meent wat hij/zij zegt, ook als het moeilijk wordt.”
3. Richting: “Deze politicus weet waar we naartoe moeten, ook als ik het niet overal mee eens ben.”

Een NP-gedreven politicus scoort potentieel extreem hoog op 2 en 3, maar verliest vaak op 1, tenzij hij/zij dat bewust compenseert.

c. Het echte spanningsveld

Een politicus die vertrekt vanuit NP botst op drie structurele spanningen:

1. Lange termijn vs. onmiddellijke angst

Mensen stemmen vaak vanuit bestaanonzekerheid, identiteitsdreiging, verliesaversie. Een puur toekomstverhaal zonder erkenning van huidige pijn verliest stemmen. Succesvolle NP-politici beginnen daarom niet bij “waar we naartoe moeten”, maar bij “wat vandaag wringt”.

2. Complexiteit vs. eenvoud

NP vraagt systeemdenken. Verkiezingen vragen eenvoud. De fout die veel goedbedoelende politici maken is de oplossing vereenvoudigen – waardoor ze ongeloofwaardig worden – in plaats van de complexiteit goed te kaderen. Winnaars doen het omgekeerde: ze benoemen complexiteit, maar structureren ze in begrijpelijke keuzes en morele ankerpunten.

3. Waarden vs. macht

Wie nobel spreekt maar macht nodig heeft, wordt snel verdacht van hypocrisie. Daarom is consistent gedrag cruciaal. Wie in de oppositie compromisloos nobel is, maar in de meerderheid cynisch, verliest geloofwaardigheid. Kiezers zijn verrassend gevoelig voor incongruentie.

d. Hoe Noble Purpose wél verkiezingen kan winnen

Hoe maak je van NP geen handicap, maar een electoraal voordeel?

1. NP moet naar een emotioneel authentiek narratief vertaald worden, en mag geen abstract ideaal blijven.

Verkiezingen worden gewonnen op het niveau van betekenis, niet van beleidsnota's. Van: “Ik wil een rechtvaardige, duurzame samenleving voor toekomstige generaties.” Naar: “Ik wil dat een kind dat vandaag in Antwerpen, Charleroi of Genk geboren wordt, over twintig jaar meer kansen heeft dan wij, niet minder.”

2. De tegenstellingen expliciet maken, en zichtbaar kiezen.

Een NP-politicus probeert niet iedereen te pleasen. Integendeel! Hij/zij durft zeggen: “Dit zal iets kosten. Niet iedereen wint meteen. Maar dit is de eerlijke keuze.” Paradoxaal genoeg creëert morele helderheid meer vertrouwen dan strategische vaagheid. Veel kiezers stemmen liever op iemand met wie ze het oneens zijn, dan op iemand waarvan ze vermoeden dat die zichzelf niet gelooft.

3. Vertrouwen wint het van populariteit

In België is het vertrouwen in de politiek zeer laag, zoals supra aangehaald, maar het vertrouwen in individuele politici – zeker zij die het consistent goed voor hebben – kan hoog zijn. NP werkt electoraal wanneer de politicus persoonlijk

Vincent Van Peteghem (CD&V)

Olivier Maingain (Lib.res)

Samuel Cogolati (Ecolo)

Romain De Reusme (PS)

Raoul Hedeboom (PvdA/PTB)

Annelies Verlinden (CD&V)

aanspreekbaar is, fouten erkent, niet voortdurend van discours wisselt en integer is (of althans zo ervaren wordt). Dit creëert iets schaars: relationeel kapitaal. Dat kapitaal overleeft mediastormen, overleeft moeilijke hervormingen, vertaalt zich op termijn in stemmen.

4. Verkiezingen win je niet met “het midden”

De klassieke Belgische strategie is zo weinig mogelijk mensen tegen de borst stoten. Die strategie mobiliseert niemand echt; ze levert lauwe meerderheden of versplintering op. NP-politiek wint wanneer ze een coherente groep diep mobiliseert, eerder dan iedereen oppervlakkig te overtuigen. Geschiedenis leert: verkiezingen worden gewonnen door mensen die iets te verliezen denken te hebben, of iets wezenlijks te winnen.

e. Wanneer Noble Purpose faalt

Het is belangrijk dit scherp te benoemen! NP faalt electoraal wanneer politici:

1. Moraliserend worden: “Wij zijn de goeden, de rest begrijpt het niet.”
2. Alleen of té technocratisch worden: “De cijfers tonen dat dit nodig is.”
3. Loskomen van de dagelijkse realiteit, en er geen link meer is met essentiële topics als wonen, werk, zorg, mobiliteit, identiteit, veiligheid, ... In die gevallen wordt NP ervaren als: elitair, wereldvreemd, bedreigend.

f. Ja, het is haalbaar om verkozen te worden met een NP!

Maar niet als marketing laag bovenop klassieke politiek.

Het vraagt een ander soort leiderschap (zie supra), een langere opbouw, meer persoonlijke blootstelling, meer weerstand in het begin, minder (of geen!) opportunisme.

Wat wint de politicus dan? Diepere legitimiteit, een duurzamer mandaat, reële impact voorbij één legislatuur.

Wat “verliest” de politicus? Snelle populariteit, vrijblijvende consensus, politieke camouflage.

Belgische verkiezingen zijn niet vijandig aan NP. Ze zijn vijandig aan onechtheid, gemakzucht en leeg pragmatisme. Misschien is dat de paradox: NP faalt niet omdat ze te hoog gegrepen is maar omdat ze te weinig écht wordt doorleefd. Tot slot is de echte vraag niet: “Kan je verkiezingen winnen met NP?” Maar wel: “Welke verkiezingen zijn het winnen waard?”

7.4. NP binnen het Belgische politieke systeem

We weten ondertussen dat de meeste politici deugen, dat ze een belangrijke rol te spelen hebben, en dat NP en politiek perfect kunnen samengaan. Maar hoeveel is daarvan aan in België?

België staat op een kantelpunt. De samenleving voelt de druk van economische onzekerheid, geopolitieke instabiliteit en toenemende polarisatie. Tegelijk tonen burgers een sterke behoefte aan richting, duidelijkheid, coherentie en vooral aan een gedeeld verhaal dat hen verbindt. In zo'n context is NP geen luxe. Het is een strategische randvoorwaarde voor duurzame politieke en maatschappelijke veerkracht.

Vandaag is NP in de Belgische politiek nog amper aanwezig, en waar het dan al te vinden is, is het vaak erg versnipperd. Partijen werken rond specifieke thema's – klimaat, economie, identiteit, sociale bescherming, migratie, ... – terwijl een gezamenlijk toekomstproject ontbreekt. Sommige politieke leiders incarneren dat NP denken (nog steeds), maar velen tonen het niet (meer) omdat “het systeem” het niet toelaat, de politiek in België zeer partocratisch is geworden met georkestreerde marsorders, of gewoonweg omdat ze het als individu nooit hebben gedefinieerd of er geen belang aan hechten. Burgers voelen dit. Het verklaart waarom wantrouwen en onverschilligheid – helaas – groeien, en mensen zich tegen “de” politiek keren. NP lost dit niet op in één beweging, maar het creëert zonder twijfel een raamwerk waarin politiek opnieuw als constructieve kracht kan functioneren, en politici gewaardeerd worden voor wie ze zijn en hoe ze aan politiek doen.

België heeft volgens mij alles in huis om opnieuw een richtinggevend verhaal te formuleren. We zijn een land met veel assets. We hebben doorheen de geschiedenis op vele domeinen (van scheepvaart over mijnbouw, van architectuur over chemie, van chocolade over bier, van biotechnologie over verzekeringen, van mode over muziek, ...) getoond dat we iets kunnen betekenen. De uitdagingen – (digitale) innovatie, klimaattransitie, sociale cohesie, gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid, arbeidsmarkttransformatie, ... – vragen om oplossingen die de korte termijn overstijgen. Dat vraagt politieke moed, en wakkere, gedreven, geïnspireerde en inspirerende politici, maar ook maatschappelijke partners die bereid zijn mee te bouwen: bedrijven, steden, verenigingen, burgers, het middenveld.

Wat nodig is, is wat ik een ‘brandende ambitie’ noem: een breed gedragen goesting waarin vooruitgang, rechtvaardigheid en verbondenheid met elkaar verenigd worden. Dat is geen romantisch ideaal, dat is een structurele investering in het

Vandaag is NP in de Belgische politiek nog amper aanwezig, en waar het dan al te vinden is, is het vaak erg versnipperd.

Bernard Quintin (MR)

Valérie Van Peel (NV-A)

Rob Beenders (Vooruit)

Theo Francken (N-VA)

Benoit Piedboeuf (MR)

Tom Van Grieken (Vlaams Belang)

mentale, sociale en economische kapitaal van ons land en onze regio's.

La question n'est pas de savoir si la Belgique peut utiliser un nouveau NP, mais de savoir qui prendra la tête pour le définir puis le concrétiser. Parce qu'une société qui sait ce qu'elle représente est plus forte. Et c'est précisément ce qui déterminera notre succès commun dans un contexte géopolitique dans les années à venir.

De vraag is niet of België een nieuwe NP kan gebruiken, maar wie het voortouw zal nemen om ze te definiëren en vervolgens waar te maken. Want een samenleving die weet waarvoor ze staat, staat sterker. En net dat is wat de komende jaren bepalend zal zijn voor ons gezamenlijk succes in een geopolitieke context.

*De vraag is niet
of België een nieuwe
NP kan gebruiken,
maar wie het
voortouw zal nemen
om ze te definiëren en
vervolgens waar
te maken.*

Mijn conclusie: nog weinig NP in de Belgische politiek! En voor het weinige dat er nog is, is die gefragmenteerd en zit die of bij een enkele politicus, of ergens op partijniveau, of in thema's. Veeleer dan als breed, gedeeld maatschappelijk project. Politiek opereert vandaag inderdaad vaak rond korte, zichtbare dossiers of identiteits-thema's in plaats van een collectieve, langdurige missie. Sterke thematische zingeving – weliswaar minder omvattend als een échte NP – vinden we vaker op specifieke domeinen: o.m. klimaat bij de groenen, sociale

zekerheid bij linkse partijen, Vlaamse autonomie bij de nationalistenv, individuele ontwikkeling en ondernemerschap bij de liberalen.

Polarisatie en geopolitieke onzekerheid verminderen – tijdelijk ! – de ruimte voor gedeelde zingeving. Geopolitieke en veiligheidszorgen maken politiek reactiever en competitiever met minder ruimte voor lange termijn, verbindende narratieven.

Tonen Belgische partijen en hun leiders dan nog NP?

Er zijn er die dat doen, maar ze zijn helaas in een beschamende minderheid. Andere leiders en partijen communiceren wel degelijk purpose-taal, maar er moet onderscheid worden gemaakt tussen retorische purpose – wat vooral veel claims zijn die vaak onwerkbaar en onrealistisch zijn – en institutionele purpose – die gericht zijn op beleid, langdurige projecten en meetbare resultaten. De meeste politieke leiders in ons land zijn meer persoonsgericht dan NP-gericht. Ik bedoel: de politieke cultuur is sterk gepersonaliseerd, mission statements bestaan, maar leiders profileren zich vaak als probleemoplossers voor acute zorgen in plaats van burgervaders/-moeders met een breed, verbindend NP-project.

Waarbij zou volgens mij, vanuit een NP-perspectief, de Belgische samenleving

gebaat zijn? Ik geef een aantal suggesties die NP-geïnspireerde politici zouden kunnen overwegen. De voorbeelden die ik geef zijn vooral om mijn reflecties concreet te maken en toe te laten om ze te pondereren, zonder geenszins directief of betuttelend te willen zijn.

a. Investeren in gedeelde publieke projecten (nationaal en lokaal)

Die projecten creëren collectieve trots en zingeving, en delen de last én de eer. Voorbeelden: nationale ‘mission-style’ programma’s rond energie-transitie of sociale inclusie met meetbare doelen, burgerparticipatie en zichtbare lokale projecten zoals renovatie van buurthuizen, coöperatieve energieprojecten, (sociale) huisvesting, vergroening van wijken, wijkcomités die de veiligheid bewaken, ...

b. Institutionaliseren van deliberatieve democratie (burgerpanels & assemblées)

Dit bevordert gezamenlijk nadenken, vermindert polarisatie en creëert gedeelde morele argumenten. Zulke instrumenten verbinden expert- en lekenperspectief en genereren legitimiteit. Die mini publics of uitgelote assemblées kunnen over specifieke topics nadenken, in stilte werken, en zich in de tussentijd uitspreken. Ze moeten zich niet elke dag op elk moment verantwoorden bij de media over hun vorderingen. Die assemblées moeten niet herverkozen worden. Daar kan je vrije debatten hebben. Die assemblée kan evenwel niet beslissen omdat ze die legitimiteit niet hebben. Laatste woord moet ofwel bij de bevolking als geheel liggen o.b.v. een referendum, ofwel bij de verkozenen (die input krijgen van dgl. assemblée).

Voorbeelden: een raad met representatieve burgerleden die beleidsvoorstellen doen over het vereenvoudigen van beleid, regionale panels voor migratie-integratievraagstukken, ... In principe kunnen die over eender welke belangrijke topic gaan.

c. Herwaardering van publieke communicatie: narratieven van ‘samen-doen’

Politieke communicatie moet verschuiven van enkel competitie naar ook gezamenlijke doelen. Dit versterkt collectieve zingeving.

Voorbeelden: gezamenlijke overheidscampagnes rond mentale gezondheid, solidariteit met kwetsbaren, verkeersveiligheid, drugsgebruik, of ‘België/Vlaanderen/Wallonië/Brussel/... als project’-campagnes die concrete bijdrages vieren (bv. vrijwilligerswerk, lokale initiatieven).

d. Scherper investeren in sociale infrastructuur & maatschappelijke veerkracht

Economische onzekerheid ondermijnt zingeving; stabiliteit geeft ruimte voor hogere zingevingsthema’s.

Voorbeelden: doelgerichte job programma’s, community hubs, scholen met

burgerschapsprojecten en lokale mentorprogramma's.

e. Koppel beleid aan meetbare maatschappelijke doelen (BNP overstijgend / welzijn matrixen)

Meetbare maatschappelijke doelen maken zingeving beleidsmatig relevant en toetsbaar.

Voorbeelden: opnemen van welzijnsindicatoren in begrotingsevaluatie of regionaal beleid; nationale dashboard met welzijns- en samenlevingsindicatoren.

*Iets wat diametraal tegenover
NP-politiek staat, is populisme.*

f. Versterk civiele instituties en bruggenbouwers

NGO's, buurtorganisaties, sport en cultuur zijn vaak de echte dragers van zingeving. Ze structureel ondersteunen is betekenisvol.

Iets wat diametraal tegenover NP-politiek staat, is populisme. Het is een dominante tegenstrategie die precies inspeelt op de zwaktes van NP-politiek. Ik moet er hier over spreken omdat populisme geen randverschijnsel is in België, en het concept van NP-politiek nog niet voldoende sterk leeft en gedragen wordt. Er is dus door die antithese NP-populisme een prangend gevaar.

Populisme is geen ideologie, maar een machtslogica. In België werkt die volgens een vrij stabiel patroon. Populisme herleidt maatschappelijke complexiteit tot daders versus slachtoffers, wij versus zij. Dat doet twee dingen tegelijk: het verlicht cognitieve last voor kiezers, het kanaliseert diffuse frustratie naar één herkenbaar object. In een context van onzekerheid wint wie emotionele duidelijkheid biedt, niet wie analytische correctheid nastreeft.

Populisme functioneert alleen zolang er een externe vijand of een interne elite kan worden aangewezen. In België zijn dat afwisselend: Brussel, de politiek, de media, profiteurs, Europa, experts, vreemdelingen. Die vijanden hoeven niet consequent te zijn. Ze moeten resoneren, niet kloppen.

Populisme verkoopt geen beleid, maar erkenning: "Jij voelt dit terecht. Jij wordt genegeerd. Jij hebt gelijk." Dat is bijzonder krachtig in België, waar veel groepen zich structureel ongezien voelen, besluitvorming traag en ondoorzichtig is.

Om dat populisme tegen te gaan, is er meer nodig dan enkel korte termijn politieke tactiek van de tegenbewegingen. Er zijn NP-gedreven politici nodig die ageren vanuit een lange termijn-bewustzijn en -verantwoordelijkheid met een degelijk beleid. NP kan populisme counteren! Populisme is sterk omdat het snelle antwoorden

geeft, emoties valideert, vijanden aanwijst. NP-politiek is sterker wanneer ze tragere waarheden durft te vertellen, emoties serieus neemt, verantwoordelijkheid herverdeelt. Maar wie geen emotioneel gelijkwaardig alternatief biedt, verliest. De keuze is dus niet populisme of NP, maar oppervlakkige zekerheid versus moedige eerlijkheid die ook emotioneel draagt.

De echte test voor NP-politiek in België is deze: durft ze kiezers niet alleen hoop te geven, maar ook volwassen verantwoordelijkheid toe te vertrouwen? Populisme zegt: “Jij bent slachtoffer.” NP-politiek moet durven zeggen: “Jij bent mede-eigenaar van de toekomst, en dat is zwaarder, maar waardiger.” Een NP-politicus moet flankeren en expliciet zeggen: “Dit debat ga ik niet voeren op deze manier.” Zo weigert die frames die mensen reduceren tot daders, slachtoffers of cijfers. Een NP-politicus investeert onder de radar in structuren, lokale netwerken, institutionele verankering. Die spreekt rustig en gefocust, en toont consequent dezelfde waarden, dezelfde grenzen, hetzelfde mensbeeld. En ja, daardoor verliest hij/zij sommige verkiezingsmomenten, maar wint maatschappelijke richting. De ongemakkelijke maar noodzakelijke conclusie? NP kan alles overstijgen, maar niet alles tegelijk bevechten. Wie dat wel probeert verliest focus, verliest diepgang, verliest uiteindelijk geloofwaardigheid. Flankeren is geen toegeving. Het is morele strategische discipline. Niet elke strijd is het waard om gewonnen te worden; sommige zijn het waard om niet gevoerd te worden.

7.5. De mediatisering van de politiek

Tijdens nagenoeg alle gesprekken kwam de relatie met en de rol van de media naar boven. Ik wilde daarom begrijpen wat de verwevenheid is tussen beide. En of het de media zijn die de politici beïnvloeden of zelfs manipuleren, of het juist de politici zijn die de media beïnvloeden of zelfs manipuleren.

De meeste nieuwsmedia in ons land werken volgens een model dat draait rond aandacht (clicks, kijkcijfers, bereik), snelheid (het zogenaamde ‘first to publish’), conflict en emotie (wat meer engagement creëert), personalisering (gezichten zijn belangrijker dan structuren), vereenvoudiging (want complexiteit verkoopt slecht). Dit wordt nog versterkt door de verwerpelijke sociale platformen logica (algoritmes van sociale media), waardoor controverses meer zichtbaarheid krijgt, nuance minder beloond wordt, politieke communicatie steeds performatiever wordt. Bij dat laatste verschuift de nadruk van de inhoud (de inhoudelijke boodschap, het beleid) naar de uitvoering en de vorm (het spektakel, de actie, het beeld). Het is een vorm van ‘politiek als theater’, waarbij politici handelingen verrichten of uitspraken doen om een bepaald imago te bevestigen en emoties op te roepen, vaak gericht op sociale media en korte fragmenten. Zo zei een politicus me “De media, dat is een spel, en wij, politici, spelen dat perfect.” Hij bedoelde dat

hij perfect weet wanneer hij welk soort communicatie moet doen om welk soort reactie te provoceren, en welke media aandacht te krijgen.

Hoe beïnvloedt die dynamiek politiek gedrag? Politici passen zich aan dat mediasysteem aan, soms tegen wil en dank, soms zelfs tegen hun eigen moraliteit in. Dat zie je in drie grote bewegingen.

a. De personalisering van politiek

Hierbij wordt beleid vertaald naar gezichten. Partijen worden merken. Lijsttrekkers worden belangrijker dan partijprogramma's. In België zie je dat sterk in campagnes waar kopstukken van partijen dominanter in beeld komen dan inhoudelijke dossiers. Dat heeft als gevolg dat politici meer investeren in imago, framing en media-optreden dan in lange beleidsuitleg.

b. Conflict als motor

Media structureren nieuws vaak rond tegenstelling (regering x oppositie, links x rechts, Vlaanderen x Wallonië, werknemer x werkgever). Politici leren dat conflict zichtbaarheid oplevert. Met als gevolg hardere taal, minder compromisretoriek in publieke arena, polarisatie als mediagenieke strategie. In België, met zijn communautaire gevoeligheden, werkt dit versterkend.

c. Korte termijn boven lange termijn

Omdat mediacycli snel zijn, reageren veel politici op “incidenten” of de waan van de dag. Daarbij wordt beleidscommunicatie reactief, en krijgen structurele dossiers minder consistente aandacht. Dat is extra zichtbaar in complexe federale of regionale onderhandelingen.

Maar ook de politici beïnvloeden de media, en hoe nieuws wordt gemaakt, en dat op verschillende manieren.

a. Agendasetting via lekken

Politici of kabinetsmedewerkers lekken selectief informatie om framing te sturen. In België gebeurt dat regelmatig tijdens federale formaties of begrotingsonderhandelingen.

b. Toegangsjournalistiek

Is een vorm van journalistiek waarbij verslaggevers afhankelijk zijn van toegang tot machtige bronnen zoals ministers, partijvoorzitters, kabinetten of topambtenaren om informatie, interviews of primeurs te krijgen. Wie toegang wil tot die topfiguren, moet relaties onderhouden. Dit creëert subtiele wederzijdse afhankelijkheid.

c. Strategische communicatie

Spin doctors, framingteams en communicatieadviseurs zijn vandaag standaard in Belgische kabinetten.

d. De emotionele geladenheid van sociale media boodschappen.

Door het sturen van berichten, heel vaak als instant reactie op berichten van andere politici, of om media-aandacht te krijgen, creëert de politicus ‘buz’.

Wie manipuleert nu eigenlijk wie?
Het is duidelijk geen eenrichtingsverkeer.
Het is een wederzijds afhankelijk ecosysteem.

Media hebben inhoud, conflict en gezichten nodig. Politici hebben zichtbaarheid, legitimiteit en framing nodig.

*Media hebben inhoud,
conflict en gezichten
nodig. Politici hebben
zichtbaarheid, legitimiteit
en framing nodig.*

Dus ontstaat de volgende wisselwerking:

Media logica

Snelle nieuwscyclus
Conflict verkoopt
Personalisering
Clicks bepalen zichtbaarheid

Politieke reactie

Snelle standpunten
Polarisering loont
Leiderschapscultus
Populistische reaction-bites

Is dit evenwel, vanuit een NP gedachte, een juiste manier om aan politiek te doen? Niet voor mij! Want de aandacht gaat te veel naar de persoon van de politicus, de polarisering, het conflict, de tegenstelling, de breuklijn, en dat wat er eigenlijk niet toe doet om degelijk beleid te voeren. En te weinig naar het beleid, de alignering tussen personen en standpunten, de oplossing, waar er écht moet aan gewerkt worden, dat wat er absoluut wel toe doet.

Een idee zou kunnen zijn om dat spel gezamenlijk, als groep van partij-overstijgende politici, een halt toe te roepen. En de media aan te spreken op hun maatschappelijk relevante rol, waarbij ze “het volk” niet moeten entertainen, maar helpen om juist en volledig geïnformeerd te zijn. Om hen op een gezond kritische manier te doen nadenken. Ook over complexe problemen of thema’s. Om hen te helpen te leren wat de verschillende invalshoeken en facetten zijn. Nu wordt er te makkelijk gekozen voor een puur commerciële logica. Of zoals die nochtans gereputeerde politieke journalist me vertelde: “Als we in onze interviews en programma’s geen gezonde spanning en een dosis conflict brengen, dan haken de luisteraars en kijkers af.” Dat vind ik de wereld op zijn kop! Ik vind dat media de maatschappelijke rol hebben om constructief met informatie om te gaan. Constructief in de zin zoals ik die zonet aanhaalde.

7.6. De psyché van de politieke leider

De kunst van NP-politiek bedrijven gaat zowel over de inhoud als over de vorm

De kunst van NP-politiek bedrijven gaat zowel over de inhoud (wat de politicus naar de samenleving brengt, en in hoeverre die samenleving en de komende generaties daar beter van wordt) als over de vorm (hoe de politicus aan politiek doet, hoe die spreekt en (inter)ageert)!

Laat me hier even psychologisch gaan. Omdat het essentieel is om het gedrag van politieke leiders te kunnen begrijpen. Als ik het leiderschap van politici observeer, die zoals gezegd gewone mensen zijn met een weliswaar buitengewone rol en verantwoordelijkheid, dan is dat vooral omdat ik een link wil kunnen leggen tussen hun leiderschap en hun impact heeft. Mij interesseert het mateloos hoe in het algemeen zij die hoe ze leiden welke impact hebben op hun omgeving. Die impact van politieke leiders is volgens mij verondersteld om bewustmakend, constructief, duurzaam, inspirerend en resultaatgericht te zijn. En vooral zonder

“collateral damage”. Helaas wordt er nog veel te veel aan politiek gedaan in een systeem dat negatieve impact, verzuring, destructie, polarisatie, verontwaardiging en meer genereert. Over het systeem en de media heb ik het al gehad. Hier wil ik het hebben over de essentie van de essentie. Waarom een individu op zijn of haar manier aan politiek doet.

Die manier van aan politiek doen zegt iets over zijn of haar leiderschap. Of het gebrek eraan. Hoe iemand spreekt, hoe iemand zich gedraagt, hoe iemand zich toont, hoe iemand interageert met anderen zegt heel veel over wie die persoon is. Kortom: het doen van de politicus legt bloot wie hij of zij is. En dat zijn, dat is de basis en de kiem van de impact die iemand heeft.

Door het werk dat mijn bedrijf en ik doen met leiders uit de zakenwereld heb ik kunnen vaststellen dat de diepe – vaak onbewuste – drijfveren van een leider een recht evenredige grote impact heeft op hoe zijn/haar team en organisatie functioneert. Of disfunctioneert. De kwaliteit van de mens bepaalt de kwaliteit van diens leiderschap. En dus van diens impact. Meer zelfs: de kwaliteit van de psyché van de mens bepaalt de kwaliteit van diens leiderschap. En dat is des te meer zo in een context van macht. Ik leg uit. Elke leider heeft macht. Die komt met de rol en de verantwoordelijkheid. Zo ontstaat er een directe link tussen macht, psyché en leiderschap. Het hebben van macht triggert – meestal onbewust – een bepaald gedrag in de leider. Dat gedrag vloeit ook – soms zelfs grotendeels – voort uit de psyché van de leider. Elk individu draagt een rugzak aan emotionele ervaringen. Ook minder prettige ervaringen, onprettige emoties en pijnlijke herinneringen die gelinkt zijn aan de eerste levensjaren (doorgaans tot aan de 8 à 10 jaar). Die ervaringen zitten opgeslagen in ons limbisch brein, een deel van de hersenen dat je als de “garage” van gestockeerde emoties en herinneringen aan emoties kan uitleggen. Die rugzak zit daar dus “verstopt” en kan daar jaren, zelfs decennia blijven zitten, en zich maar af en toe manifesteren. Maar, op het moment dat iemand in een machtspositie komt, en een grote mate van beslissingsautonomie krijgt, waarbij hij of zij zo ongeveer kan zeggen en doen wat hij of zij wil, ziet het menselijke systeem een gelegenheid om van die diep bewaarde “narigheid” af te komen. Om de garagepoort spreekwoordelijk open te zetten.

Waarom? Omdat niemand de – wat ik noem – levenstoxiciteit van die negatieve ervaringen voor altijd kan bewaren in de diepe meanders van het brein, zonder daar op een bepaald moment last van te krijgen. Hoe gebeurt dat proces van afkomen van die rugzak? Ons systeem, dat indrukwekkend is opgebouwd, ziet een gelegenheid om via de verkregen machtsrol die narigheid uit de kindertijd – wat ik de troep of de “shit” uit de kindertijd noem – te gaan compenseren. Hoe meer er kan gecompenseerd worden, hoe minder die emotionele rugzak zal gaan wegen. Dat compenseren gebeurt op een bijzondere manier. Ik geef een paar voorbeelden van wat ik heb vastgesteld bij onze klanten en erbuiten. Wie weinig erkenning

kreeg als kind, en leed onder het gebrek aan ouderlijke aandacht, zorg, liefde, of een combinatie ervan, zal door de verworven macht via zijn of haar rol, alles doen om gezien te worden, om erkend te worden, om opgemerkt te worden, zelfs om geliefd te worden. Dan ontstaat er een leiderschap van grote aanwezigheid, voortdurende aandacht, niet aflatende interventies, beslissen voor anderen, tonen dat men het kan, niet toegeven als het tegenzit, geen fout of schuld kunnen erkennen, ... Wie daarentegen als kind voortdurend op een podium werd gezet, werd gelauwerd of bewierookt, werd gepusht om voorop te lopen, of om verantwoordelijkheid te dragen, zal de neiging hebben om zich als leider terug te trekken, om anderen te laten beslissen, om mensen compromissen te laten sluiten en zo niet te moeten doorduwen, om veel tijd te laten gaan vooraleer zelf te beslissen, ... Wie in de jonge jaren veel conflict heeft ervaren, zal als leider conflictavers worden, verborgen agenda's gebruiken om dingen gedaan te krijgen, niet te moeten confronteren, niet te moeten uitdagen, dingen laten gebeuren die niet mogen gebeuren, ...

Uiteraard geldt hetzelfde psychologische fenomeen voor politieke leiders, die ook maar gewone mensen zijn! Het volstaat om te kijken wie de leiders van ons land zijn en hoe ze spreken en ageren, om een beter begrip te krijgen van wie ze zijn. En daarmee van hun psyché. Zijn ze gedreven door wat ik noem LovinShip? Dat zijn “loving & caring” leiders die aan zichzelf hebben gewerkt, die zich de juiste levensvragen hebben gesteld, die bewust met hun impact op de samenleving bezig zijn, die integriteit nastreven. En die erover willen waken om veeleer een positieve foodprint na te laten, dan een destructieve. Die gewaardeerd worden voor hun warm, correct, duidelijk, integer, empathisch, “loving & caring” leiderschap. Of zijn het mannen en vrouwen die emotionele stress creëren rondom zich, die autoritair zijn, die controlefreaks zijn, die alle successen opeisen, die met alle aandacht gaan lopen, die vooral met hun eigen noden bezig zijn, die hun ego moeten bevredigen? Die een suboptimaal, wat ik noem, LeadershiT hebben ontwikkeld? Inderdaad, leadershiT met een T! De impact van hun leiderschap is vooral en nog steeds geleid – terug, meestal onbewust – door de “shit” uit hun jeugd die nog niet is verwerkt. Die nog niet de kans kreeg om gecompenseerd te worden of zich te neutraliseren. En die nu door hun machtige positie als politieke leider met macht en aanzien, verstrikt raken in diep-psychologische compensatie-patronen.

Waarom is hierover spreken in dit rapport relevant? Omdat politieke leiders vanuit mijn overtuiging verondersteld zijn om NP-gedreven te zijn en boven de “hic et nunc” en de waan van de dag uit te steken. Ten dienste van de samenleving en de komende generaties te staan. De nobele kunst van aan politiek doen op een waarde(n)volle manier bedrijven. Die er niet inzitten voor zichzelf alleen. Die geen puur korte termijn en verkeerde keuzes maken. Die niet de onverantwoordelijke beslissingen nemen die we te vaak zien. Die levensinsteek kan maar als die politici als mensen bewust zijn van hun functioneren en zich de juiste menselijke

vragen stellen over hun doen en laten. Of scherper gesteld: we mogen verwachten van de leiders die verondersteld zijn om “het volk”, onze steden, regio’s, landen, continenten te leiden, dat ze niet als wildemannen – gelukkig vinden we niet zoveel wildevrouwen! –, als mensen zonder nuance, als ego-trippers, als machtswellustelingen, of ander ongeregeld leiderschapstuig tekeergaan. Kortom, hoe politici aan politiek doen, zegt veel over hun emotionele-psychologische basis. Die basis creëert de impact die we zien, die we verafschuwen of waarderen, die kort of lang van duur is, die polariseert of verbindt, die conflicten voedt of ontmijnt, die samenlevingen uit de problemen haalt of er juist in duwt, die gedragen lange termijn visies omzetten in degelijk beleid of die korte termijn shock beslissingen nemen zonder begrip voor de side-effects, ...

Politici moeten overigens begrijpen dat hun rol (als premier, parlements lid, regerings lid, ...) niet hetzelfde is als de persoon die ze zijn! Politici zijn verondersteld om hun rol en hun functie niet te

Politici zijn verondersteld om hun rol en hun functie niet te verwarren met de eigen persoon die ze zijn.

verwarren met de eigen persoon die ze zijn. De persoon mag niet de rol worden, of zich als de rol gaan gedragen. Mens zijn ze voor de tijd van hun Leven. Een rol hebben ze de tijdelijkheid van de rol. Het principe is simpel en duidelijk, maar is complex om te volgen in de dagdagelijkse realiteit van politicus zijn. Verschillende personen die ik sprak, legden me uit dit principe helemaal te omarmen én het uitermate moeilijk te vinden om niet in “de val van het systeem en van de macht” te lopen. Hoezo? Wel, als politicus word je de al eerder besproken bovenmenselijke eigenschappen toegedicht. Je krijgt overal voorrang, je wordt overal op de eerste rij gezet, je wordt door iedereen uitgenodigd, je moet over alles iets zinnigs kunnen zeggen, je moet van alles op de hoogte zijn, ... De rol als bvb minister komt met een zekere macht (je wordt verondersteld om te beslissen en dingen in een bepaalde richting te duwen) en met een aantal voordelen (een chauffeur, een secretariaat, een kabinet, een communicatieteam, adviseurs, toegang tot de elite van het land, buitenlandse contacten, buitenlandse reizen, ...). Maar, een politicus heeft ook nog weinig privéleven, wordt overal en door iedereen herkend en aangeklampt, wordt uitgekleeft door de media, staat bijna voltiids aan als een 24-7 radio, ... Die ganse setting en de druk van die ganse rol-gerelateerde omgeving eist van een politicus een enorm zelfbewustzijn en een grote maturiteit om zichzelf te blijven en niet tot rol te verworden.

Daarom vind ik het essentieel dat politici opgeleid worden voor deze rol. Dat ze leren om hun plek te vinden op een volwaardige manier in een complexe omgeving

Eva Debleecker (Anders)

Bart Dhondt (Groen)

Benjamin Dalle (CD&V)

Thomas Derminne (PS)

en in een dolgedraaid systeem. Dat ze begeleid worden om aan zichzelf te werken en hun zelfbewustzijn te verhogen. We hebben talrijke voorbeelden van politici die bezwijken aan de druk, die het systeem uitgeput of gedegouteerd verlaten, die van het pad afraken en rol en persoon gaan verwarren, die de rol gaan gebruiken om hun persoonlijke psychologische noden te compenseren, die na verloop van tijd nog weinig ethiek tonen, enzovoort.

*Mens zijn ze voor
de tijd van hun Leven.
Een rol hebben ze de
tijdelijkheid van de rol.*

In mijn in 2019-2020 uitgekomen boek “Het Noble Purpose Boek” schrijf ik in het hoofdstuk ‘Reinventing Politics’ (p 281) dat “het politieke leiderschap moet een roeping worden om tijdelijk een substantiële verandering te brengen in dienst van het algemeen belang. (...) Ik verwacht van politieke leiders dat ze stoppen met het vertellen van leugens. (...) Van politieke leiders verwacht ik dat ze een onberispelijk woord spreken en onberispelijke daden stellen. Wie de meest respectabele rol in de maatschappij heeft, zijnde het sturen van de Mensheid en de samenleving, kan niet halfslachtig, ongenueanceerd en respectloos omgaan met anderen. Een hoge mate van bewustzijn en humaniteit is de maatstaf voor hun manier van zijn en doen.”

Daarmee is de cirkel rond! Het aan politiek doen als een kunst, geïnspireerd vanuit een NP en gedreven door een sterk eigen waardenkader en levensfilosofie, met maturiteit en relativering, is wat de samenleving mag verwachten van hun leiders.

8. De Noble Purpose scan

Omdat iedereen beter wordt van een NP-geïnspireerde politiek, omdat ik van implementeerbare dingen hou, en ik partijen en politici wil helpen analyseren hoe zeer of hoe weinig ze NP gedreven zijn, en desgevallend te evolueren naar een NP-gedreven aanpak, eindig ik mijn rapport graag met deze NP scan.

De scan beoogt een snelle én evenwel betekenisvolle manier om te beoordelen in hoeverre een partij of leider écht werkt vanuit NP, in plaats van te ageren vanuit loutere verkiezingsretoriek of korte termijn-issue-politiek (zoals eerder besproken).

De checklist die we gebruiken, gaat over 6 essentiële domeinen met telkens drie hoofdvragen.

a. Missie & richting

- Is er een duidelijk geformuleerd lange termijn-project dat verder gaat dan het electorale moment?
- Kan onze partij/leider in één zin zeggen waarom we bestaan, en is dat meer dan “problemen oplossen, grotere scores halen of de anderen verslaan”?
- Is onze/mijn missie inclusief en gemeenschappelijk, of vooral gericht op één groep?

b. Waarden & consistentie

- Zijn centrale waarden doorheen de jaren min of meer constant gebleven?
- Worden waarden ook toegepast wanneer het politiek minder goed uitkomt?
- Zijn waarden vertaald naar concreet beleid, niet enkel slogans?

c. Langetermijninvesteringen

- Worden beleidsplannen gekoppeld aan 10–20 jaar horizon i.p.v. slechts 2–3 jaar?
- Is er aandacht voor structurele opbouw (onderwijs, welzijn, klimaat, cultuur, justitie)?
- Wordt politieke moed getoond om impopulaire maar noodzakelijke maatregelen te verdedigen?

d. Verbinding & gemeenschapszin

- Probeert onze partij/leider actief bruggen te bouwen tussen diverse groepen?
- Wordt polarisatie vermeden i.p.v. strategisch gebruikt?
- Is er oog voor gemeenschappelijke identiteit en collectieve trots?

e. Ethisch leiderschap & voorbeeldgedrag

- Tonen onze leiders morele helderheid in crisismomenten?
- Zijn ze bereid verantwoordelijkheid te nemen bij fouten?
- Is er een duidelijke afstand tot machtsfetisjisme, personalisering en egopolitiek?

f. Publieke communicatie & transparantie

- Wordt probleemframing gekoppeld aan oplossingen, niet enkel aan angst of woede?
- Is communicatie eerlijk over complexiteit i.p.v. simplistisch of manipulatief?
- Zijn gegevens, argumenten en beslissingen transparant en controleerbaar?

De eenvoudige versie van de scorecard (0 = afwezig, 1 = minimaal, 2 = aanwezig) laat toe om bewust te worden waar de partij/leider staat in het veld van NP-politiek, en wel als volgt:

- 10-12 punten : sterk NP-gedreven, coherent, verbindend
- 7-9 punten : gemengd profiel; NP aanwezig maar onvoldoende doorvertaald
- 4-6 punten : overwegend tactisch en kortetermijnpolitiek; NP beperkt
- 0-3 punten : een noemenswaardige NP; motivatie vooral macht, identitaire mobilisatie of issue-marketing.

Over de diepere aanpak, interpretatie van resultaten, evenals een snelle NP-test die we gebruiken, geef ik graag meer informatie buiten dit rapport om.

Olivier Onghena-'t Hooft is een Noble Purpose ondernemer en filosoof. Hij is Founder en Executive chairman van GINPI, auteur van het rapport 'Noble Purpose & de Politiek in België' en van de boeken 'Het Noble Purpose Boek' en 'Het Ondernemersboek'. Hij inspireert ondernemers, CEO's en politieke leiders over de hele wereld om zich in te zetten voor iets uitzonderlijks dat hen overstijgt. Hij is tevens filantroop en mecenas, en betrokken bij verschillende maatschappelijk relevante stichtingen.

Dit rapport streeft geen commercieel doel na en wordt gratis ter beschikking gesteld aan alle geïnteresseerden. Het mag worden gedeeld en verspreid. De inhoud mag echter niet, zelfs niet gedeeltelijk, en in welke vorm dan ook worden gereproduceerd zonder toestemming van de auteur en zonder vermelding van de bron.

Voor meer informatie of een interview:
olivier.onghena@ginpi.org of + 32 475 97 97 87

